

سری کتاب‌های آموزشی

یادگیری در ۷ روز

دوران‌دینسان

اینفوگرافی

آیین دادرسی کیفری

به کوشش:

دکتر شادی عظیم‌زاده

فهرست

بخش نخست: انواع دعاوی کیفری و سازوکارهای تعقیب و تحقیق	
۶	◀ فصل اول: کلیات
۷	✓ مبحث اول؛ مفاهیم و اوصاف آیین دادرسی کیفری
۹	✓ مبحث دوم؛ نظام‌ها و تحولات تاریخی آیین دادرسی کیفری
۱۱	✓ مبحث سوم؛ اصول حاکم بر دادرسی کیفری
۱۲	◀ فصل دوم: دعاوی عمومی و دعاوی خصوصی
۱۳	✓ مبحث اول؛ مفهوم دعاوی عمومی و دعاوی خصوصی
۱۷	✓ مبحث دوم؛ آیین مطالبه ضرر و زیان ناشی از جرم
۱۸	✓ مبحث سوم؛ سقوط و موانع تعقیب دعاوی عمومی
۳۳	◀ فصل سوم: دادسرا و متصدیان آن
۳۴	✓ مبحث اول؛ دادسرا
۳۵	✓ مبحث دوم؛ ضابطان دادگستری
۳۹	✓ مبحث سوم؛ تحت‌نظر قرار دادن متهم و اقدامات ضابطین در مواجهه با جرم
۴۳	✓ مبحث چهارم؛ دادستان و سازوکارهای تعقیب
۵۲	✓ مبحث پنجم؛ بازپرس؛ مقام مجری تحقیقات مقدماتی
۵۹	✓ مبحث ششم؛ قرار تأمین خواسته
۶۰	✓ مبحث هفتم؛ نیابت قضایی
۶۲	◀ فصل چهارم: تحقیقات مقدماتی
۶۳	✓ مبحث نخست؛ معاینه محل، تحقیق محلی، بازرسی و کارشناسی
۷۱	✓ مبحث دوم؛ احضار، جلب و تحقیق از متهم و شهود
۸۴	✓ مبحث سوم؛ قرارهای تأمین کیفری و نظارت قضایی
۹۵	✓ مبحث چهارم؛ اقدامات بازپرس و دادستان پس از ختم تحقیقات مقدماتی
۱۰۲	✓ مبحث پنجم؛ تحقیقات مقدماتی در جرایم اطفال و نوجوانان
۱۰۴	◀ بخش دوم: مراجع رسیدگی، اعتراض به آراء و اجرای احکام کیفری
۱۰۵	◀ فصل اول: صلاحیت مراجع قضایی
۱۰۵	✓ مبحث اول؛ صلاحیت محلی
۱۰۵	✓ مبحث دوم؛ صلاحیت ذاتی
۱۲۰	◀ فصل دوم: رسیدگی و صدور رأی
۱۲۱	✓ مبحث اول؛ رسیدگی به ادله اثبات دعوا
۱۲۱	✓ مبحث دوم؛ رسیدگی در دادگاه‌های کیفری

۱۲۷	✓ مبحث سوم؛ صدور رأی
۱۳۱	✓ مبحث چهارم؛ رأی غیابی
۱۳۲	✓ مبحث پنجم؛ احاله
۱۳۳	✓ مبحث ششم؛ رد دادرس
۱۳۵	◀ فصل سوم: اعتراض به آراء کیفری
۱۳۶	✓ مبحث اول؛ کلیات
۱۳۷	✓ مبحث دوم؛ دادگاه تجدیدنظر استان
۱۴۰	✓ مبحث سوم؛ دیوانعالی کشور
۱۴۴	✓ مبحث چهارم؛ اعاده دادرسی
۱۴۸	◀ فصل چهارم: اجرای احکام کیفری
۱۴۹	✓ مبحث اول؛ نهاد اجرای احکام کیفری
۱۵۰	✓ مبحث دوم؛ وظایف قاضی اجرای احکام کیفری
۱۵۴	✓ مبحث سوم؛ اجرای محکومیت‌های مالی
۱۵۶	◀ فصل پنجم: هزینه‌های دادرسی
۱۵۸	◀ فصل ششم: آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح
۱۶۵	◀ فصل هفتم: آیین دادرسی الکترونیکی
۱۶۷	◀ فصل هشتم: آیین دادرسی جرایم رایانه‌ای
۱۷۲	◀ فصل نهم: آیین دادرسی جرایم اشخاص حقوقی
۱۷۴	◀ پیوست‌ها
۱۷۵	✓ پیوست شماره ۱: مواعد، مهلت‌ها و بازه‌های زمانی قانونی در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات
۱۸۵	✓ پیوست شماره ۲: ضمانت اجراهای کیفری مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات
۱۸۹	✓ پیوست شماره ۳: آراء قابل اعتراض
۱۹۲	✓ پیوست شماره ۴: سازوکارهای قانونی ناظر بر جرایم مهم مندرج در ماده ۳۰۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات
۱۹۷	✓ پیوست شماره ۵: مقررات ناظر بر روابط دادستان و بازپرس
۱۹۹	✓ پیوست شماره ۶: موارد رسیدگی‌های خارج از نوبت

کلیات

مجموعه مقررات و قواعد حاکم بر:		
<ul style="list-style-type: none"> - کشف جرم - تعقیب متهم - تحقیقات مقدماتی - میانجیگری - صلح میان طرفین - نحوه رسیدگی - صدور رأی 	<ul style="list-style-type: none"> - طرق اعتراض آراء - اجرای آراء - تعیین وظایف و اختیارات مقامات قضایی - تعیین وظایف و اختیارات ضابطین دادگستری - رعایت حقوق متهم - رعایت حقوق بزهدیده - رعایت حقوق جامعه 	<p>تعریف ق.آ.د.ک</p>
<ul style="list-style-type: none"> - تفکیک اتهامات صحیح از اتهامات ناروا. - پیشگیری از اشتباهات قضایی. - تأمین آرامش خاطر شهروندان. 		<p>اهداف</p>

ابعاد اختلاف آیین دادرسی کیفری و آیین دادرسی مدنی	
<p>موضوع</p> <ul style="list-style-type: none"> - در آیین دادرسی کیفری، موضوع رسیدگی، جنبه عمومی دعوا می‌باشد. - در آیین دادرسی مدنی، موضوع رسیدگی، جنبه خصوصی دعوا می‌باشد. 	<p>مرجع رسیدگی</p> <ul style="list-style-type: none"> - قاضی کیفری به منظور اجرای عدالت، ملزم به شناخت شخصیت بزه‌کار می‌باشد. - قاضی حقوقی لزوماً نیازی به شناخت ابعاد شخصیت اصحاب دعوا ندارد.
<p>اصحاب دعوا</p> <ul style="list-style-type: none"> - دادستان (مدعی‌العموم) در دعوای کیفری حق هیچ‌گونه صلح و سازش با متهم را ندارد. البته نباید از نظر دور داشت که در نظام عدالت کیفری با لحاظ مصالحی از جمله جلوگیری از تورم پرونده‌های کیفری و استفاده کمتر از نهادهای رسمی مجازات در برابر مجرمین جرایم کم‌اهمیت، امکان «معامله اتهام و چانه‌زنی بین دادستان و متهم» در قالب سازوکار از پیش اندیشیده و نظام‌مندی در نظر گرفته شده که در چارچوب برنامه‌هایی از جمله صدور قرار تعلیق تعقیب و قرار بایگانی کردن پرونده در نظام دادرسی کیفری ایران نیز وارد شده است. - دعوای حقوقی متعلق به اصحاب دعوا است و تعقیب یا انصراف از آن به ایشان سپرده شده است. 	<p>ادله اثبات دعوا</p> <ul style="list-style-type: none"> - در دعوای کیفری بار دلیل بر عهده شاکی یا دادستان است و متهم با رعایت اصل برائت موظف به اثبات بی‌گناهی خود نیست. - در دعوای حقوقی تحصیل و ارائه دلیل بر عهده مدعی است، (البینه علی المدعی و الیمین علی المنکر) اعم از اینکه مدعی، خواهان یا خوانده باشد.

تفاوت آیین دادرسی کیفری (قواعد شکلی) با مقررات حقوق جزا (قواعد ماهوی)

- در قوانین جزایی ماهوی برای جلوگیری از تضییع حق متهم، اصل بر تفسیر مضیق قوانین است، حال آنکه در قوانین جزایی شکلی برای اجرای بهتر عدالت، اصل بر تفسیر موسع قوانین به نفع متهم است.

- در قوانین جزایی ماهوی با رعایت اصل قانونی بودن جرم و مجازات‌ها، قیاس پذیرفتنی نیست، حال آنکه در قوانین جزایی شکلی برای حفظ حقوق و آزادی‌های فردی متهم قیاس پذیرفتنی است.

- قوانین جزایی ماهوی اصولاً عطف به ماسبق نمی‌شوند، اما قوانین شکلی به دلیل اینکه همواره به نفع متهم وضع می‌شوند، در جهت اجرای عدالت، عطف به ماسبق می‌شوند. به عبارت بهتر در قوانین آ.د.ک اصل بر اجرای فوری قوانین لاحق ولو نسبت به وقایع سابق است.

دو محور عطف به ماسبق نشدن قوانین شکلی

- وقتی که برای متهم حق مکتسبی ایجاد شده باشد.

- وقتی که قانون جدید آثار اقدامات قضایی را که طبق مقررات قبلی صحیحاً انجام شده، کان‌لَم یکن محسوب کند.

منابع آیین دادرسی کیفری^۱

- قانون، - منابع معتبر اسلامی و فتاوی معتبر فقهی، - آراء وحدت رویه.	منابع مستقیم
- دکترین، - عرف و عادت.	منابع غیرمستقیم

^۱ برای آشنایی با انواع منابع در حقوق کیفری ر.ک: عظیم‌زاده، شادی، «حقوق جزای عمومی» (از مجموعه کمک‌حافظه‌ها)، انتشارات دوران‌دیشان، چاپ سی‌ونهم، تابستان ۱۴۰۱، صص ۴۷-۵۰.

نظام‌های دادرسی کیفری	
<ul style="list-style-type: none"> - ضرورت طرح شکایت شاکی خصوصی، - شفاهی بودن رسیدگی، - علنی بودن محاکمه، - ترافعی بودن (آگاهی متهم از ادله ارائه شده علیه خود)، - تساوی اصحاب دعوا. 	ویژگی‌ها
<ul style="list-style-type: none"> - قسامه، - اُوردالی (داوری ایزدی)، - دوئل (پیکار تن‌به‌تن). 	ادله اثبات دعوا
<ul style="list-style-type: none"> - حکمیت قاضی، - منع قاضی از تحصیل دلیل، - ترس شاکی از متهم و بیم بدون تعقیب ماندن جرایم، - طرح دعاوی واهی علیه افراد بی‌گناه. 	معایب
سازگاری با اصول دموکراسی.	مزایا
<ul style="list-style-type: none"> - خاور نزدیک، - روم - یونان، - فرانسه در قرن ۱۹ میلادی، - کشورهای آمریکای شمالی - کانادا - انگلستان. 	قلمروی زمانی و جغرافیایی
<ul style="list-style-type: none"> - علنی، شفاهی، ترافعی بودن و فقدان اُوردالی و دوئل، - وحدت قاضی، - مراجعه مستقیم به قاضی، - جواز قاضی در تحصیل دلیل، - اصل براءت، - فقدان هیأت منصفه، - عدم ضرورت طرح شکایت از سوی شاکی در جرایم حق الهی، - تشریح قسامه برای اثبات جنایات، - اصل قطعیت احکام، - امکان صدور حکم بر مبنای علم قاضی. 	نظام اسلامی

<ul style="list-style-type: none"> - گسترش مرحله تحقیقات مقدماتی، - تشریفاتی بودن محاکمه، - حرفه‌ای شدن قضات، - وحدت قاضی و دادستان (هر قاضی دادستان عمومی است)، - کتبی و غیرعلنی بودن، - غیرترافی بودن (بی‌اطلاعی متهم از ادله ارائه شده علیه خود و عدم امکان حضور و کیل و عدم امکان مرافعه بین متهم و شاکی). 	<p>ویژگی‌ها</p>	<p>نظام تفتیشی</p>
<ul style="list-style-type: none"> - اقرار حتی با توسل به شکنجه، - شهادت. 	<p>ادله اثبات دعوا</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - الزام متهم به سوگند، - عدم امکان دخالت وکیل در مرحله تحقیقات مقدماتی، - عدم اطلاع روشن متهم از اتهامات خود، - الزام قاضی به اجرای مجازات در روز صدور حکم، - الزام شاهد به تأیید مجدد مؤدای گواهی، - استفاده از شکنجه. 	<p>معایب</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - از قرن ۱۴ میلادی در عملکرد دادگاه‌های کلیسایی متعاقباً در بسیاری از کشورهای اروپایی. 	<p>قلمروی زمانی و جغرافیایی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - اجرای اصول و مقررات در مرحله تحقیقات مقدماتی به طریق تفتیشی. - اجرای اصول و مقررات در مرحله محاکمه و رسیدگی به طریق اتهامی. 	<p>ویژگی‌ها</p>	<p>نظام مختلط (تعدالی یا فرانسوی)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - کاستن از تفتیشی بودن مرحله تحقیقات مقدماتی و سعی بر هرچه ترافی کردن (اتهامی کردن) این مرحله با رعایت حق دفاع و تأمین آزادی متهم. 	<p>تحول نظام</p>	

اصول دادرسی عادلانه

۱- اصل تساوی افراد در برابر قانون.
۲- اصل تعادل توافقی یا تناظر (به این مفهوم که؛ رسیدگی توافقی متضمن این امر است تا هریک از طرفین ولو متهم حق بیان اظهارات خود را داشته و طرفین دعوای کیفری قادر به گفت‌وگو با یکدیگر در محضر عدالت و با نظارت مقام قضایی باشند).
۳- اصل برائت یا بی‌گناهی.
۴- لزوم علنی بودن دادرسی با هدف تأمین حقوق متهم و مصلحت جامعه به نحو همزمان.
۵- استقلال و بی‌طرفی مقام قضایی. ^۱

اصول حاکم بر دادرسی کیفری

۱- لزوم مستند بودن دادرسی کیفری به قانون (اصل قانونی بودن آیین دادرسی کیفری) ^۲ ؛
۲- لزوم تضمین حقوق طرفین دعوای ^۳ ؛
۳- لزوم تساوی دادرسی نسبت به کسانی که در شرایط مساوی مرتکب جرایم مشابه شده‌اند (اصل عدم رجحان) ^۴ ؛
۴- لزوم بی‌طرفی مراجع قضایی ^۵ ؛
۵- لزوم استقلال کامل مراجع قضایی در رسیدگی ^۶ ؛
۶- لزوم امتناع از اطلاع دادرسی ^۷ ؛
۷- لزوم اصل برائت ^۸ ؛
۸- لزوم رعایت کرامت و حیثیت اشخاص ^۹ ؛
۹- لزوم رعایت فوری حقوق دفاعی متهم. ^{۱۰}

۱. برای اطلاعات بیشتر ر.ک؛ مرادی، قاسم. مقاله «اصول حاکم بر روند دادرسی عادلانه»، فصلنامه جستارهای حقوق عمومی، سال دوم، شماره چهارم، بهار ۱۳۹۷، صص ۴۵-۳۱.

۲. ماده ۲ ق.آ.د.ک.

۳. ماده ۲ ق.آ.د.ک.

۴. ماده ۲ ق.آ.د.ک.

۵. ماده ۳ ق.آ.د.ک.

۶. ماده ۳ ق.آ.د.ک.

۷. ماده ۳ ق.آ.د.ک.

۸. ماده ۴ ق.آ.د.ک.

۹. ماده ۴ ق.آ.د.ک.

۱۰. ماده ۵ ق.آ.د.ک.

**دعاوی عمومی
و
دعاوی خصوصی**

حیثیت جرایم	
این حیثیت در نظر گرفته می شود از جهت تجاوز به: - حدود و مقررات الهی - یا تعدی به حقوق جامعه و اخلال در نظم عمومی	حیثیت عمومی
این حیثیت در نظر گرفته می شود از جهت تعدی به: - حقوق شخص - یا حقوق اشخاص معین	حیثیت خصوصی

انواع دعاوی	
دعایی که برای حفظ حدود و مقررات الهی یا حقوق جامعه و نظم عمومی اقامه می شود.	دعای عمومی
- دعای ناظر بر مطالبه ضرر و زیان ناشی از جرم، - یا دعای ناظر بر مطالبه کیفرهایی که به موجب قانون حق خصوصی بزه دیده اند (مثل حد قذف یا قصاص).	دعای خصوصی

تفاوت سه مفهوم	
بزه دیده، شخصی است که از وقوع جرم متحمل ضرر و زیان می گردد.	بزه دیده
بزه دیده چنانچه تعقیب مرتکب را را درخواست کند، شاکی نامیده می شود.	شاکی
بزه دیده هرگاه جبران ضرر و زیان وارده را مطالبه کند، مدعی خصوصی نامیده می شود.	مدعی خصوصی

کلیه جرایم دارای جنبه الهی اند.	کلیه جرایم دارای حیثیت عمومی اند.
غالب جرایم واجد حیثیت خصوصی نیستند.	
برخی جرایم واجد حیثیت خصوصی هستند:	- برخی از این جرایم، قابل گذشت نیستند. - برخی از این جرایم، قابل گذشت هستند.

تفاوت دعوی خصوصی با دعوی عمومی	
اختلاف در موضوع	مطالبه خسارت در دعوی خصوصی و محکومیت متهم در دعوی عمومی به ترتیب، موضوع اصلی این دو دعوا می‌باشند.
اختلاف در هدف	جبران خسارت در دعوی خصوصی و اعاده نظم عمومی در دعوی عمومی به ترتیب، اهداف این دو دعوا می‌باشند.
اختلاف در خاصیت	قابل انصراف بودن دعوی خصوصی توسط مدعی و غیر قابل انصراف بودن دعوی عمومی توسط دادستان به ترتیب، خاصیت این دو دعوا می‌باشند.
اختلاف در اصحاب دعوا	امکان طرح دعوی خصوصی علیه خوانده، وراث و مسئولان مدنی و امکان طرح دعوی عمومی فقط علیه متهم، شرکا و معاونین با رعایت اصل شخصی بودن مسئولیت کیفری به ترتیب، اختلاف در اصحاب این دو دعوا می‌باشد.

شرایط مدعی خصوصی		
لزوم اهلیت تمتع و اهلیت استیفاء ^۲	در مورد تاجر ورشکسته	طرح دعوی خصوصی تاجر ورشکسته از جانب مدیر تصفیه ممکن می‌باشد و در دعوی خصوصی با غلبه حیثیت خصوصی مثل توهین یا افتراء و خسارات معنوی در اعمال منافی عفت، تاجر شخصاً می‌تواند اقدام به طرح دعوا کند.
	در مورد اتباع بیگانه	اهلیت اقامه دعوی خصوصی ایشان مطابق قانون کشور متبوعشان است.
شرایط ناظر بر ذی نفع بودن مدعی خصوصی	شخصی بودن ضرر	یعنی مدعی خصوصی باید «شخصاً» متضرر شده باشد.
	مستقیم بودن ضرر	یعنی بین جرم و ضرر و زیان وارده باید «رابطه علیت» برقرار باشد و ضررهای غیرمستقیم ناشی از جرم قابل مطالبه نمی‌باشند.
	فعلیت ضرر	یعنی احراز «قطعیت و مسلم بودن وقوع خسارت» در نتیجه ارتکاب جرم باید محقق شود، بنابراین خسارات احتمالی صرف و خسارات آتی و بعید که اکنون قابل تقویم و ارزش گذاری نباشند، قابل مطالبه نیستند.
	مشروعیت ضرر	یعنی حق مورد ادعاء باید تحت حمایت مقنن باشد تا امکان جبران آن فراهم گردد. پس قابل جبران بودن ضرر منوط به این است که ضرر ناشی از حقی قانونی و شرعی باشد و ضررهای نامشروع و بلاوجه جبران پذیر نیستند.

^۱ ماده ۹۵۶ ق. مدنی - اهلیت برای دارا بودن حقوق با زنده متولد شدن انسان شروع و با مرگ او تمام می‌شود.

^۲ ماده ۹۵۸ ق. مدنی - هر انسان متمتع از حقوق مدنی خواهد بود، لیکن هیچکس نمی‌تواند حقوق خود را اعمال و اجرا کند، مگر اینکه برای این امر اهلیت قانونی داشته باشد.

امکان طرح دعوای خصوصی از جانب اشخاصی غیر از بزه‌دیده	
توسط وراث بزه‌دیده	مطالبه حق خصوصی متعلق به متوفی؛ مثل امکان اقدام ورثه جهت طرح شکایت کیفری در جرایم قابل گذشت واقع شده علیه متوفی با رعایت شرایط قانونی ^۱ یا به ارث رسیدن حق قصاص از مجنی‌علیه به ورثه یا امکان مطالبه حد قذف توسط ورثه مقذوف بعد از مرگ وی ^۲ .
توسط منتقل‌الیه	انتقال دعوای خصوصی از جانب بزه‌دیده به شخص ثالث، که البته منتقل‌الیه صرفاً دعوای خصوصی مذکور را در دادگاه حقوقی می‌تواند اقامه کند نه در دادگاه کیفری. مانند انتقال چک توسط دارنده آن به غیر بعد از صدور گواهی عدم پرداخت به نام دارنده، که منتقل‌الیه دیگر حق مراجعه به مرجع کیفری را برای پیگیری فرآیند کیفری نخواهد داشت. ^۳
توسط قائم مقام بزه‌دیده	کسی که خسارت بزه‌دیده را پرداخته است، می‌تواند به نمایندگی از او علیه بزه‌کار طرح دعوای خصوصی کند، مثل بیمه‌گر یا سازمان تأمین اجتماعی که این دعوا صرفاً در دادگاه حقوقی قابل طرح است

فهرست جرایم قابل گذشت با لحاظ ماده ۱۰۴ اصلاحی ۱۳۹۹ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲

۱. جرایم تعزیری مندرج در کتاب دیات؛ مثل ماده ۵۶۷ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ ناظر بر اقدام عمدی بر تمامیت فیزیکی دیگری بدون ایراد آسیب و صدمه که قابل مصالحه فرض شده است.
۲. حد قذف (ماده ۲۵۵)، بند (پ) ماده ۲۶۱ و تبصره ۳ ماده ۱۰۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲)
۳. حد سرقت تا قبل از رفع الامر عندالحاکم (با لحاظ بندهای (د) - (ذ) - (ر) - (ز) ماده ۲۶۸ و تبصره ۳ ماده ۱۰۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲)
۴. جعل سند عادی (ماده ۵۳۶ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۵. توهین به افراد (ماده ۶۰۸ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۶. توهین به مقامات (ماده ۶۰۹ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۷. سقط جنین ناشی از ضرب و اذیت و آزار عمدی زن حامله (ماده ۶۲۲ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۸. امتناع از دادن طفل سپرده شده (ماده ۶۳۲ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۹. رها کردن طفل یا شخصی که قادر به محافظت از خود نیست در محل خالی از سکنه (ماده ۶۳۳ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۱۰. مزاحمت تلفنی (ماده ۶۴۱ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۱۱. تدلیس در نکاح (ماده ۶۴۷ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۱۲. افشاء اسرار (ماده ۶۴۸ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۱۳. تهدید (مواد ۶۶۸ و ۶۶۹ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۱۴. سوءاستفاده از سفید مهر و سفید امضاء (ماده ۶۷۳ ق.تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)

۱. ماده ۱۰۶ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲.

۲. ماده ۲۶۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲.

۳. ماده ۱۱ ق. صدور چک با آخرین اصلاحات ۱۴۰۰.

۱۵. خیانت در امانت (ماده ۶۷۴ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۱۶. تحریق اشیاء منقول (ماده ۶۷۶ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۱۷. تخریب (ماده ۶۷۷ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۱۸. کشتن، مسموم کردن، تلف یا ناقص کردن عمدی و بدون ضرورت حیوان حلال گوشت دیگری یا حیواناتی که شکار آنها توسط دولت ممنوع است. (ماده ۶۷۹ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۱۹. سوزاندن یا اتلاف عمدی اسناد تجاری یا غیرتجاری غیردولتی (ماده ۶۸۲ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۲۰. چراندن محصول دیگری، تخریب باغ و محصول دیگری (ماده ۶۸۴ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۲۱. قطع یا از بین بردن اصله نخل خرما بدون مجوز قانونی (ماده ۶۸۵ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۲۲. تصرف عدوانی یا ایجاد مزاحمت یا ممانعت از حق (ماده ۶۹۰ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵) منوط به اینکه ملک متعلق به اشخاص خصوصی باشد.
۲۳. تصرف ملک غیر به قهر و غلبه (ماده ۶۹۲ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۲۴. ورود به عنف یا تهدید در منزل یا مسکن غیر (ماده ۶۹۴ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۲۵. افتراء (ماده ۶۹۷ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۲۶. نشر اکاذیب (ماده ۶۹۸ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۲۷. افتراء عملی (ماده ۶۹۹ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۲۸. هجو (ماده ۷۰۰ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۲۹. صدمات رانندگی با میزان مندرج در ماده ۷۱۶ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵
۳۰. صدمات رانندگی با میزان مندرج در ماده ۷۱۷ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵
۳۱. تحریف و تغییر و انتشار فیلم و صوت متعلق به غیر (ماده ۷۴۴ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵)
۳۲. انتقال مال غیر منوط به اینکه موضوع جرم به میزان مبلغ یک میلیارد ریال یا کمتر باشد.
۳۳. کلاهبرداری منوط به اینکه موضوع جرم به میزان مبلغ یک میلیارد ریال یا کمتر باشد.
۳۴. جرایم در حکم کلاهبرداری منوط به اینکه دارای بزه‌دیده باشند.
۳۵. جرایم با مجازات قانونی کلاهبرداری منوط به اینکه دارای بزه‌دیده باشند.
۳۶. جرایمی که کلاهبرداری محسوب شوند منوط به اینکه دارای بزه‌دیده باشند.
۳۷. سرقت موضوع ماده ۶۵۶ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ منوط به اینکه ارزش مال موضوع سرقت بیش از ۲۰۰ میلیون ریال نباشد و سارق فاقد سابقه کیفری مؤثر باشد.
۳۸. جیب‌بری و کیف‌زنی (ماده ۶۵۷ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵) منوط به اینکه ارزش مال موضوع سرقت بیش از ۲۰۰ میلیون ریال نباشد و سارق فاقد سابقه کیفری مؤثر باشد.
۳۹. سرقت ساده (ماده ۶۶۱ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵) منوط به اینکه ارزش مال موضوع سرقت بیش از ۲۰۰ میلیون ریال نباشد و سارق فاقد سابقه کیفری مؤثر باشد.
۴۰. ربایش خارج از مفهوم سرقت (ماده ۶۶۵ ق. تعزیرات مصوب ۱۳۷۵) منوط به اینکه ارزش مال موضوع سرقت بیش از ۲۰۰ میلیون ریال نباشد و سارق فاقد سابقه کیفری مؤثر باشد.
۴۱. کلیه جرایم تعزیری با درجه پنج و کمتر افراد زیر ۱۸ سال منوط به داشتن بزه‌دیده.
۴۲. جرایمی که به موجب قانون خاص قابل گذشت هستند؛ مثل جرم صدور چک پرداخت نشدنی؛ (مواد ۱۱ و ۱۲ ق. صدور چک اصلاحی ۱۳۹۷) و جرم ترک انفاق؛ (ماده ۵۳ قانون حمایت از خانواده مصوب ۱۳۹۲)
۴۳. شروع به تمام جرایم قابل گذشت.
۴۴. معاونت در تمام جرایم قابل گذشت.

آیین مطالبه ضرر و زیان ناشی از جرم		
منظور خساراتی است که به دارایی و اموال شخص اعم از کلی یا جزیی وارد می‌شود یا سبب تحمیل هزینه‌هایی به او برای ترمیم موقعیت وی می‌شود. مانند خسارات ناشی از تخریب اشیاء و اموال.	ضرر و زیان‌های مادی ناشی از جرم	انواع ضررهای قابل جبران
عبارت است از صدمات روحی یا هتک حیثیت و اعتبار شخصی، خانوادگی یا اجتماعی.	ضرر و زیان‌های معنوی ناشی از جرم	
منافع ممکن‌الحصول، منافعی هستند که سبب تحقق آنها موجود بوده و روند طبیعی امور منجر به حصول آنها می‌شده ولی ارتکاب جرم مانع تحقق این منافع برای شاکی گردیده است. مانند اینکه شاکی در شغل بنایی اشتغال داشته که بر اثر ایراد ضرب و جرح توسط متهم و شکستگی دست ناشی از آن به مدت شش ماه از اشتغال بازمانده است، در این وضعیت شاکی با اثبات این امر می‌تواند خسارت ممکن‌الحصول خود یعنی منافعی را که در صورت اشتغال به کار برای او محقق بوده‌اند، از متهم مطالبه نماید.	منافع ممکن‌الحصول ناشی از جرم	

امکان صدور حکم به جبران ضرر معنوی
دادگاه می‌تواند علاوه بر صدور حکم، به جبران خسارات مالی و رفع زیان از طریق ذیل حکم دهد؛ - الزام به عذرخواهی، - درج حکم در جراید، - و امثال روش‌های فوق (مثل نصب بنر برای عذرخواهی در محل)

مهلت تقدیم دادخواست ضرر و زیان ناشی از جرم
از لحظه‌ای که متهم تحت تعقیب قرار می‌گیرد تا قبل از اعلام ختم دادرسی.

نحوه تقدیم دادخواست ضرر و زیان ناشی از جرم
زیان‌دیده می‌تواند تصویر یا رونوشت مصدق تمام ادله و مدارک خود را پیوست به پرونده به مرجع تعقیب تسلیم کند. و تا قبل از اعلام ختم دادرسی نیز دادخواست ضرر و زیان را مطابق تشریفات آیین دادرسی مدنی تسلیم دادگاه کند. ^۱

^۱ . ماده ۵۵۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات..

نحوه رسیدگی دادگاه کیفری به دادخواست ضرر و زیان ناشی از جرم	
<p>- در خصوص ضرر و زیان ناشی از جرم مدعی خصوصی، ضمن صدور رأی کیفری طبق ادله و مدارک موجود رأی مقتضی صادر کند.</p> <p>- اگر رسیدگی به ضرر و زیان مستلزم تحقیقات بیشتر باشد در این صورت دادگاه رأی کیفری را صادر و پس از آن به دعوی ضرر و زیان رسیدگی می‌کند.</p>	<p>دادگاه کیفری مکلف است:</p>

سقوط و موانع تعقیب دعوی عمومی	
<p>۱- گذشت شاکی یا مدعی خصوصی در جرایم قابل گذشت،</p> <p>۲- فوت متهم یا محکوم علیه،</p> <p>۳- عفو،</p> <p>۴- نسخ مجازات قانونی،</p> <p>۵- مرور زمان در موارد پیش‌بینی شده قانونی،</p> <p>۶- توبه متهم در موارد پیش‌بینی شده قانونی،</p> <p>۷- اعتبار امر مختوم کیفری.</p>	<p>موارد سقوط دعوی عمومی</p>

اثر گذشت شاکی در جرایم تعزیری	
<p>- این جرایم، جرایمی‌اند که شروع و ادامه تعقیب و رسیدگی و اجرای مجازات در آنها منوط است به شکایت شاکی و عدم گذشت او، بنابراین در جرایم تعزیری قابل گذشت، گذشت شاکی یا مدعی خصوصی موجب موقوفی تعقیب یا عدم اجرای مجازات می‌شود. (ماده ۱۰۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲).</p> <p>- کلیه جرایم مندرج در قانون مجازات اسلامی غیرقابل گذشت هستند، مگر جرایم مندرج در ماده ۱۰۴ اصلاحی ۱۳۹۹ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲.</p>	<p>در جرایم تعزیری قابل گذشت</p>
<p>- این جرایم، جرایمی‌اند که شکایت شاکی خصوصی و گذشت وی در شروع به تعقیب و رسیدگی و ادامه آن و اجرای مجازات تأثیری ندارد. (تبصره ۲ ماده ۱۰۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲). البته گذشت شاکی خصوصی در جرایم غیرقابل گذشت می‌تواند از موجبات تخفیف مجازات و اعمال برنامه‌های ارفاقی به نفع متهم مثل معافیت قضایی، تعویق صدور حکم، تعلیق اجرای مجازات، نظام نیمه‌آزادی، آزادی مشروط و جایگزین‌های حبس باشد. (با لحاظ مواد ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۶، ۵۷، ۵۸ و ۶۴ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات)</p>	<p>در جرایم تعزیری غیرقابل گذشت</p>

تأثیر گذشت شاکی در جرایم غیرقابل گذشت

گذشت شاکی در توقف تعقیب و رسیدگی یا توقف اجرای مجازات، در جرایم غیرقابل گذشت اثر نخواهد داشت. (تبصره ۲ ماده ۱۰۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲)	
گذشت شاکی در جرایم غیرقابل گذشت با لحاظ این مقررات اثرگذار خواهد بود:	- با لحاظ بند (الف) ماده ۳۸ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ از جهات تخفیف مجازات.
	- با لحاظ بند (الف) ماده ۴۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ از شرایط تعویق صدور حکم.
	- با لحاظ سطر اول ماده ۴۶ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ از شرایط تعلیق اجرای مجازات.
	- با لحاظ ماده ۳۹ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ از شرایط معافیت از کیفر.
	- با لحاظ ماده ۵۷ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ از شرایط اجرای نظام نیمه آزادی.
	- با لحاظ بند (پ) ماده ۵۸ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ از شرایط اجرای نظام آزادی مشروط.
- با لحاظ ماده ۶۲ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ از شرایط اجرای نظارت با سامانه‌های الکترونیکی.	

شرایط گذشت

۱- گذشت باید منجز و قطعی باشد، به گذشت مشروط و معلق ترتیب اثر داده نمی‌شود، مگر اینکه آن شرط یا معلق علیه تحقق یافته باشد.	
۲- عدول از گذشت قابل استماع نیست.	
۳- تأثیر گذشت قیّم اتفاقی منوط به تأیید دادستان است.	
۴- با تعدد متضررین از جرم، موقوفی تعقیب، رسیدگی و اجرای مجازات موکول به گذشت «تمام کسانی است که شکایت کرده‌اند»، هرچند تعقیب و رسیدگی با شکایت هر یک از متضررین شروع خواهد شد.	
۵- حق گذشت به ورثه متضرر به ارث می‌رسد و با گذشت «همگی وراثت» تعقیب، رسیدگی یا اجرای مجازات متوقف می‌شود.	
گذشت مشروط یا معلق	
- گذشت مشروط یا معلق مانع تعقیب، رسیدگی و صدور حکم نیست.	
- به گذشت مشروط یا معلق در صورتی ترتیب اثر داده می‌شود که آن شرط یا معلق علیه تحقق یافته باشد.	
- اجرای مجازات در جرایم قابل گذشت منوط به عدم تحقق شرط یا معلق علیه است، در این صورت محکوم علیه با قرار تأمین مناسب آزاد می‌شود.	

فوت متهم یا محکوم علیه

- بنابر «اصل شخصی بودن مسئولیت کیفری» و «اصل شخصی بودن مجازات‌ها»، با مرگ متهم یا محکوم تعقیب، رسیدگی و اجرای کیفر متوقف می‌شود و دعوای عمومی ساقط می‌گردد.
- تمام مجازات‌ها حتی جزای نقدی با مرگ محکوم ساقط می‌شوند، به غیر از دیه که با مرگ مدیون ساقط نخواهد شد.
- فوت محکوم تأثیری بر اقدامات تأمینی عینی از نوع ضبط اموال ندارد.

انواع عفو	
<ul style="list-style-type: none"> - عفو عمومی به موجب قانون از طریق نهاد مقننه اعمال می‌شود. - عفو عمومی اصولاً بعد از بحران‌های اجتماعی، سیاسی و انقلاب‌ها صورت می‌گیرد. - شرط اصلی شمول عفو عمومی، ارتکاب جرم قبل از تصویب قانون عفو عمومی است. - قانون عفو عمومی شامل کلیه «متهمان» و «محکومان» به جرم موضوع آن قانون خواهد شد. - عفو عمومی به موجب قانون در جرایم موجب تعزیر اعطاء می‌شود و عفو عمومی قبل از صدور حکم، تعقیب و دادرسی را متوقف می‌کند و بعد از صدور حکم، اجرای مجازات به موجب عفو، متوقف و آثار محکومیت زائل می‌شود. - عفو عمومی موجب سقوط دعوای عمومی می‌گردد. - عفو عمومی محکومیت را زائل کرده و جرم موضوع عفو از سجل کیفری محکوم پاک می‌شود. - عفو عمومی از قواعد آمره و مربوط به نظم عمومی بوده و غیر قابل تراضی و غیر قابل امتناع است. - عفو عمومی تمام مجازات‌های اصلی، تکمیلی و تبعی را ساقط می‌نماید. - عفو عمومی رافع حق خصوصی، مسئولیت مدنی یا انتظامی نیست.	<p>عفو عام (عمومی)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - عفو رهبری قابل اعمال به موجب ماده ۹۶ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و بند ۱۱ اصل ۱۱۰ ق.اساسی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. - عفو رهبری با ابتکار و پیشنهاد رئیس قوه قضاییه و موافقت رهبر صورت می‌گیرد. - عفو رهبری موجب بخشودن تمام یا قسمتی از مجازات محکومان می‌شود. - عفو رهبری شامل تمام مجازات‌ها می‌گردد، مگر قصاص که حق الناس است و حدود که مشمول شرایط خاص می‌باشند و برخی جرایم مهم که مستلزم تصریح قانونگذار در قوانین و مقررات مربوط به عفو خصوصی هستند. - عفو رهبری موجب پاک شدن محکومیت کیفری موضوع عفو از شناسنامه کیفری محکوم نخواهد شد. - عفو رهبری رافع حق خصوصی، مسئولیت مدنی و انتظامی نیست. - جهت اعمال مقررات عفو رهبری، آیین‌نامه کمیسیون عفو و تخفیف مجازات محکومین مصوب ۱۳۸۷ لحاظ خواهد شد.	<p>عفو خصوصی یا عفو رهبری</p>

عفو رهبری در مناسبت‌های خاص از جمله اعیاد ملی و مذهبی اعمال می‌شود

- ۱- عید مبعث (روز ۲۷ رجب)
- ۲- ولادت حضرت رسول(ص) (روز ۱۷ ربیع‌الاول)
- ۳- ولادت حضرت علی(ع) (روز ۱۳ رجب)
- ۴- ولادت حضرت امام حسین(ع) (روز ۳ شعبان)
- ۵- ولادت حضرت قائم(عج) (روز ۱۵ شعبان)
- ۶- عید قربان (روز ۱۰ ذی‌حجه)
- ۷- عید غدیر (روز ۱۸ ذی‌حجه)
- ۸- سالروز جمهوری اسلامی ایران (روز ۱۲ فروردین)
- ۹- عید نوروز (روز اول فروردین)
- ۱۰- عید فطر (روز اول شوال)
- ۱۱- سالروز پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی (روز ۲۲ بهمن)
- ۱۲- ولادت حضرت فاطمه زهرا(س)، ویژه عفو محکومین نسوان (روز ۲۰ جمادی‌الثانی)
- ۱۳- سالروز حماسه فتح خرمشهر، ویژه عفو محکومین نیروهای مسلح (روز ۳ خرداد)
- ۱۴- سایر مناسبت‌هایی که مقام رهبری موافقت فرماید.

موارد زیر مشمول عفو رهبری قرار نمی‌گیرند

- ۱- قاچاق حرفه‌ای مواد مخدر،
- ۲- مواردی که مجازات آن حق الناس است مانند قصاص،
- ۳- سرقت مسلحانه،
- ۴- تجاوز و زنا به عنف،
- ۵- مصادیق مهم جرایمی از قبیل جاسوسی، محاربه، قاچاق سلاح و مهمات، اختلاس، ارتشاء، آدم‌ربایی،
- ۶- محکومان به جرایم مستوجب حد شرعی اعدام و رجم که جرمشان با شهادت شهود اثبات شده باشد.

نسخ قانون

- از دیگر موارد سقوط دعوی عمومی نسخ شدن قانون جزا است که تعقیب و اجرای مجازات را متوقف می‌کند.
- آثار نسخ قوانین جزایی و نحوه اثر گذاری قوانین لاحق و سابق جزایی مطابق با قاعده عطف به‌ماسبق نشدن قوانین جزا و رعایت ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ خواهد بود. (ماده ۹۹ ق.م.ا.مصوب ۱۳۹۲)

مرور زمان کیفری

مرور زمان کیفری به عنوان عاملی از عوامل سقوط دعوی عمومی عبارت است از گذشت مدت زمانی قانونی که پس از آن جرم، قابل تعقیب، رسیدگی و صدور حکم نبوده و یا مجازات قابل اجرا نخواهد بود. در نظام عدالت کیفری ایران مرور زمان فقط در «جرایم موجب تعزیر» پذیرفته شده است.

انواع مرور زمان های کیفری

۱- مرور زمان کیفری شکایت (ماده ۱۰۶ ق.م.ا.مصوب ۱۳۹۲)
۲- مرور زمان کیفری تعقیب (ماده ۱۰۵ ق.م.ا.مصوب ۱۳۹۲)
۳- مرور زمان کیفری صدور حکم (ماده ۱۰۵ ق.م.ا.مصوب ۱۳۹۲)
۴- مرور زمان کیفری اجرای احکام (ماده ۱۰۷ ق.م.ا.مصوب ۱۳۹۲)

ویژگی های مرور زمان های کیفری

- از قواعد امره و ناظر بر نظم عمومی و غیرقابل تراضی طرفین هستند.
- قابل طرح در هر مرحله از دادرسی می باشند.
- غیرقابل اسقاط از جانب طرفین هستند.
- فقط ناظر بر جرایم موجب تعزیر می باشند و جرایم موجب مجازات های شرعی حدود، قصاص و دیات را شامل نمی شوند.

مواعد مرور زمان کیفری تعقیب و مرور زمان صدور حکم

نوع جرم	مدت مرور زمان تعقیب و صدور حکم
در جرایم تعزیری درجه ۱ تا ۳؛ جرایم با مجازات های ذیل: - حبس بیش از ده سال - جزای نقدی بیش از یک میلیارد ریال - مصادره کل اموال - انحلال شخص حقوقی	۱۵ سال
در جرایم تعزیری درجه ۴؛ جرایم با مجازات های ذیل: - حبس بیش از ۵ تا ۱۰ سال - جزای نقدی بیش از ۵۰۰ میلیون ریال تا یک میلیارد ریال - انفصال دائم از خدمات دولتی و عمومی	۱۰ سال
در جرایم تعزیری درجه ۵؛ جرایم با مجازات های ذیل: - حبس بیش از ۲ تا ۵ سال - جزای نقدی بیش از ۲۴۰ میلیون ریال تا ۵۰۰ میلیون ریال - محرومیت از حقوق اجتماعی بیش از ۵ تا ۱۵ سال - ممنوعیت دائم از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی برای اشخاص حقوقی - ممنوعیت دائم از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه برای اشخاص حقوقی	۷ سال
در جرایم تعزیری درجه ۶؛ جرایم با مجازات های ذیل: - حبس بیش از ۶ ماه تا ۲ سال - جزای نقدی بیش از ۶۰ میلیون ریال تا ۲۴۰ میلیون ریال - شلاق از ۳۱ تا ۷۴ ضربه (و تا ۹۹ ضربه در جرایم منافی عفت) - محرومیت از حقوق اجتماعی بیش از ۶ ماه تا ۵ سال - انتشار حکم قطعی در رسانه ها	۵ سال

<ul style="list-style-type: none"> - ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی برای اشخاص حقوقی حداکثر تا مدت پنج سال - ممنوعیت از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه برای اشخاص حقوقی حداکثر تا مدت پنج سال - ممنوعیت از اصدار برخی از اسناد تجاری توسط اشخاص حقوقی حداکثر تا مدت پنج سال 	
<p>در جرایم تعزیری درجه ۷ و ۸؛ جرایم با مجازات‌های ذیل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - حبس تا ۶ ماه - جزای نقدی تا ۶۰ میلیون ریال - محرومیت از حقوق اجتماعی تا ۶ ماه - شلاق تا ۳۰ ضربه 	<p>۳ سال</p>

مواعد مرور زمان کیفری اجرای احکام

نوع جرم	مدت مرور زمان اجرای احکام کیفری
<p>در جرایم تعزیری درجه ۱ تا ۳؛ جرایم با مجازات‌های ذیل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - حبس بیش از ده سال - جزای نقدی بیش از یک میلیارد ریال - مصادره کل اموال - انحلال شخص حقوقی 	<p>۲۰ سال</p>
<p>در جرایم تعزیری درجه ۲؛ جرایم با مجازات‌های ذیل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - حبس بیش از ۵ تا ۱۰ سال - جزای نقدی بیش از ۵۰۰ میلیون ریال تا یک میلیارد ریال - انفصال دائم از خدمات دولتی و عمومی 	<p>۱۵ سال</p>
<p>در جرایم تعزیری درجه ۵؛ جرایم با مجازات‌های ذیل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - حبس بیش از ۲ تا ۵ سال - جزای نقدی بیش از ۲۴۰ میلیون ریال تا ۵۰۰ میلیون ریال - محرومیت از حقوق اجتماعی بیش از ۵ تا ۱۵ سال - ممنوعیت دائم از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی برای اشخاص حقوقی - ممنوعیت دائم از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه برای اشخاص حقوقی 	<p>۱۰ سال</p>
<p>در جرایم تعزیری درجه ۶؛ جرایم با مجازات‌های ذیل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - حبس بیش از ۶ ماه تا ۲ سال - جزای نقدی بیش از ۶۰ میلیون ریال تا ۲۴۰ میلیون ریال - شلاق از ۳۱ تا ۷۴ ضربه (و تا ۹۹ ضربه در جرایم منافی عفت) - محرومیت از حقوق اجتماعی بیش از ۶ ماه تا ۵ سال - انتشار حکم قطعی در رسانه‌ها 	<p>۷ سال</p>

<ul style="list-style-type: none"> - ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی برای اشخاص حقوقی حداکثر تا مدت پنج سال - ممنوعیت از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه برای اشخاص حقوقی حداکثر تا مدت پنج سال - ممنوعیت از اصدار برخی از اسناد تجاری توسط اشخاص حقوقی حداکثر تا مدت پنج سال 	
<p>در جرایم تعزیری درجه ۷ و ۸؛ جرایم با مجازات‌های ذیل:</p> <ul style="list-style-type: none"> - حبس تا ۶ ماه - جزای نقدی تا ۶۰ میلیون ریال - محرومیت از حقوق اجتماعی تا ۶ ماه - شلاق تا ۳۰ ضربه 	<p>۵ سال</p>

جرایمی که مشمول مرور زمان‌های تعقیب، صدور حکم و اجرای مجازات «نمی‌شوند»

۱- جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور

<ul style="list-style-type: none"> - کلاهبرداری - رشاء و ارتشاء - اختلاس - اعمال نفوذ بر خلاف حق و مقررات قانونی در صورت تحصیل مال توسط مجرم یا دیگری - مداخله وزرا و نمایندگان مجلس و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری - تبانی در معاملات دولتی - اخذ پورسانت در معاملات خارجی - تعدیات مأمورین دولتی نسبت به دولت - جرایم گمرکی - قاچاق کالا و ارز - جرایم مالیاتی - پولشویی - اخلال در نظام اقتصادی کشور - تصرف غیرقانونی در اموال عمومی یا دولتی 	<p>۲- جرایم اقتصادی با نصاب ریالی مقرر در ماده ۳۶ ق.م.ا:</p>
--	--

۳- جرایم موضوع قانون مبارزه با مواد مخدر

<p>۴- با لحاظ تبصره ۲ ماده ۱۱۵ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲؛ کلیه جرایم مستوجب تعزیرات منصوص معین شرعی از شمول ماده ۱۰۵ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ که ناظر بر مرور زمان تعقیب و صدور حکم می‌باشد، خارج هستند.</p>
--

مبدأ انواع مرور زمان های کیفری	
مبدأ مرور زمان شکایت	از تاریخ اطلاع از وقوع جرم
مبدأ مرور زمان تعقیب	از تاریخ وقوع جرم
مبدأ مرور زمان صدور حکم	از تاریخ آخرین اقدام تعقیبی یا تحقیقی
مبدأ مرور زمان اجرای مجازات	از تاریخ قطعیت حکم کیفری

آثار قطع مرور زمان کیفری	
۱- اگر در مورد یک شخص به موجب حکم یا احکام متعدد، محکومیت های قطعی متعدد صادر شود، شروع به اجرای هر یک از محکومیت ها نسبت به دیگر محکومیت ها قاطع مرور زمان است. (ماده ۱۱۰ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲)	
۲- قطع مرور زمان مطلق است و نسبت به کلیه شرکا و معاونان اعم از آن که تعقیب شده یا نشده باشند اعمال می شود، هر چند تعقیب فقط درباره یکی از آنها شروع شده باشد. (ماده ۱۱۲ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲)	
۳- شروع به اجرای حکم در مورد برخی از شرکا یا معاونان جرم قاطع مرور زمان نسبت به دیگر محکومان است. (ماده ۱۱۲ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲)	

اثر گذاری توبه به عنوان یکی از عوامل سقوط مجازات در جرایم مختلف	
اثر توبه در جرایم موجب حد:	
- در همه حدود غیر از قذف و محاربه، با توبه متهم <u>قبل</u> از اثبات <u>جرم</u> و احراز اصلاح و ندامت او برای قاضی: حد ساقط می شود.	
- در همه حدود غیر از قذف و محاربه، با توبه متهم بعد از اثبات جرم مبتنی بر اقرار او: امکان تقاضای عفو مجرم توسط دادگاه از رئیس قوه قضاییه برای درخواست عفو از مقام رهبری وجود دارد.	
- در زنا و لواط به عنف و اکراه و اغفال، اگر با توبه مجرم طبق مقررات فوق حد ساقط شد، مرتکب به حبس یا شلاق تعزیری درجه ۶ یا هر دو محکوم می شود.	
- در <u>حد محاربه</u> ، توبه فقط قبل از دستگیری یا توبه <u>قبل</u> از تسلط بر محارب موجب سقوط حد است.	
- در <u>سرقت موجب حد حبس ابد</u> (مرتبه سوم تکرار سرقت موجب حد) اگر مرتکب <u>حین اجرای مجازات</u> توبه کند و مقام رهبری آزادی او را مصلحت بدانند با عفو ایشان از حبس آزاد می شود. هم چنین رهبری می تواند مجازات او را به تعزیر دیگری تبدیل کند. (تبصره ۲ ماده ۲۷۸ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲)	
توبه در جرایم موجب دیه و قصاص ساقط کننده مجازات نیست.	
اثر توبه در جرایم تعزیری درجه ۶، ۷ و ۸: با توبه مرتکب و احراز اصلاح او برای قاضی، <u>تعزیر</u> ساقط می شود. (مطروحه در آزمون های قضاوت و وکالت ۱۳۹۲)	
(جرایم موجب مجازات های حبس تا ۲ سال، جزای نقدی تا ۲۴۰ میلیون ریال، شلاق تا ۷۴ ضربه و در جرایم منافی عفت تا ۹۹ ضربه، محرومیت از حقوق اجتماعی تا ۵ سال و انتشار حکم قطعی در رسانه ها).	
اثر توبه در جرایم تعزیری درجه ۱ تا ۵: با توبه مرتکب و احراز اصلاح او برای قاضی، <u>امکان تخفیف مجازات تعزیری</u> محقق می گردد. (جرایم موجب مجازات های حبس بیش از ۲ سال، جزای نقدی بیش از ۲۴۰ میلیون ریال، محرومیت از حقوق اجتماعی بیش از ۵ سال تا ۱۵ سال، انفصال دائم از خدمات دولتی و عمومی و مصادره کل اموال).	

تأثیر توبه به تناسب نوع مجازات و جرم	
نوع جرم	نحوه اثرگذاری توبه
۱- توبه در حد محاربه؛	فقط در صورتی مؤثر است که قبل از دستگیری یا قبل از تسلط بر محارب باشد.
۲- توبه در زنا و لواط به عنف یا اکراه؛	- اگر قبل اثبات جرم باشد، حد ساقط می‌شود. - اگر بعد اثبات جرم با اقرار باشد، امکان درخواست دادگاه از رئیس قوه قضاییه برای تقاضای عفو از رهبری وجود دارد. - در هر دو حالت به جای حد، حبس یا شلاق تعزیری درجه ۶ یا هر دو اعمال می‌شود (حبس بیش از ۶ ماه تا ۲ سال یا شلاق تا نود و نه ضربه یا هر دو)
۳- توبه در سرقت حدی مرتبه سوم حین اجرای حبس ابد؛	با مصلحت‌اندیشی مقام رهبری با عفو از جانب ایشان، سارق از حبس آزاد می‌شود، اگر رهبری صلاح بدانند می‌تواند مجازات او را به تعزیر دیگری تبدیل کند.
۴- توبه در حد قذف و جنایات مستوجب دیات و قصاص؛	مؤثر نیست.
۵- توبه در جرایم تعزیری با درجه ۱ تا ۵؛	قاضی می‌تواند تعزیر را تخفیف دهد.
۶- توبه در جرایم تعزیری با درجه ۶ تا ۹؛	با احراز اصلاح و ندامت مجرم، تعزیر ساقط می‌شود.

اعتبار امر مختوم کیفری

به موجب اعتبار امر مختوم کیفری یا اعتبار قضیه محکوم‌بها به عنوان یکی از عوامل سقوط دعوای عمومی، احکام کیفری پس از طی مراحل مختلف پژوهش‌خواهی، قطعی شده و طرح مجدد و محاکمه مضاعف در مورد آنها فاقد مجوز قانونی است، با لحاظ اهمیت منع مجدد تعقیب و محاکمه این امر در تمام مراحل رسیدگی و تجدید نظرخواهی از سوی ذی نفع قابل اعلام است و مقام قضایی اعم از دادستان، بازپرس و دادرس مکلف‌اند پس از اطلاع، از ادامه تحقیق امتناع ورزند و قرار موقوفی تعقیب صادر نمایند.

شرایط حصول اعتبار امر مختوم کیفری	مبنای اعتبار امر مختوم کیفری
- وحدت بزه‌دیده و متهم،	- آماره قانونی صحت احکام،
- وحدت موضوع یا واقعه مجرمانه،	- قدرت قضایی محاکم،
- وحدت سبب.	- ضرورت محترم انگاشتن آراء،
	- اعتبار متقابل محاکم،
	- شمول نظم عمومی بر آن.

قرارهای منع تعقیب و اعتبار امر مختوم کیفری

۱- قرارهای منع تعقیب که به دلیل جرم نبودن عمل ارتكابی صادر شده‌اند پس از قطعیت، اعتبار امر مختوم را می‌یابند و نمی‌توان بار دیگر متهم را به همان اتهام تعقیب کرد. (ماده ۲۷۸ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات)

۲- قرارهای منع تعقیب که به دلیل فقدان یا عدم کفایت ادله موجود بر اثبات جرم صادر شده‌اند و قطعیت یافته‌اند، دارای اعتبار امر مختوم بوده و نمی‌توان بار دیگر متهم را به همان اتهام تعقیب کرد، مگر پس از کشف دلایل جدید، که در اینصورت فقط برای یک مرتبه با درخواست دادستان و تجویز دادگاه، امکان تعقیب مجدد متهم وجود خواهد داشت. (ماده ۲۷۸ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات)

موانع تعقیب دعوای عمومی

درحالی که علل سقوط دعوای عمومی منجر به توقف دائمی تعقیب، دادرسی و اجرای مجازات می‌شوند، عوامل دیگری وجود دارند که تعقیب دعوای عمومی را برای مدتی به نحو موقت متوقف می‌سازند و با رفع این عوامل، امکان به جریان افتادن تعقیب و دادرسی وجود خواهد داشت.

مصادیق موانع تعقیب دعوای عمومی

اناطه	جنون بعد از ارتكاب جرم تا قبل از صدور حکم قطعی	مصونیت‌ها	عدم شکایت شاکی خصوصی در جرایم قابل گذشت

مصونیت‌ها		
<p>۱- اصل تعرض‌ناپذیری مطلق: از لحاظ نظری این اصل به مفهوم مصونیت مطلق و کامل نمایندگان مجلس قانون‌گذاری از تعقیب در برابر هر نوع از جرایم است، مگر با کسب مجوز از مجلس، که بعد از انقلاب اسلامی؛ با لحاظ اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران چنین مصونیتی برای نمایندگان مجلس در قوانین ایران منظور نگردید.</p> <p>۲- مصونیت نمایندگان مجلس نسبت به اظهارنظر به مناسبت ایفاء وظیفه نمایندگی (اصل ۸۶ قانون اساسی): نمایندگان مجلس در مقام ایفاء وظایف نمایندگی در اظهارنظر و رأی خود کاملاً آزاد هستند و نمی‌توان آنها را به سبب نظراتی که در مجلس اظهار کرده‌اند یا آراییی که در مقام ایفاء وظایف نمایندگی خود داده‌اند، تعقیب یا توقیف کرد.</p>	<p>- مصونیت پارلمانی (نمایندگان مجلس)</p>	<p>مصونیت ماهوی</p>
<p>این مصونیت به مفهوم عدم امکان تعقیب و عدم امکان توقیف مأموران سیاسی و خانواده ایشان به‌طور مطلق توسط کشور پذیرنده می‌باشد که دل بر مصونیت سیاسی کامل مطابق ماده ۳۱ قانون مربوط به قرارداد وین درباره روابط سیاسی مصوب ۱۳۴۳ است. البته مصونیت کنسولی (مأموران غیرسیاسی) به اندازه مصونیت مأموران سیاسی کامل و مطلق نیست.</p>	<p>- مصونیت سیاسی</p>	
<p>۱- مصونیت کیفری: مصونیت کیفری قضات عبارت است از اینکه تعقیب کیفری مقام قضایی متهم به ارتکاب جرم، مستلزم درخواست تعلیق ایشان از شغل قضا، از دادگاه انتظامی قضات می‌باشد که پس از تعلیق مذکور، تعقیب کیفری دارندگان پایه قضایی ممکن خواهد بود.</p> <p>۲- مصونیت شغلی: مصونیت شغلی قضات به مفهوم منع تعلیق یا انفصال قاضی از مقام قضا بدون محاکمه و ثبوت جرم، منع انتقال قاضی از محل خدمت بدون ثبوت مصلحت یا بدون تصمیم رئیس‌قوه قضاییه می‌باشد. (اصل ۱۶۴ قانون اساسی).</p>	<p>- مصونیت قضات دادگستری</p>	<p>مصونیت تشریفاتی (شکلی)</p>
<p>وکیل در موضع دفاع از احترام و تأمینات شغلی قضا برخوردار می‌باشد و در صورت ارتکاب جرم، وکیل رأساً قابل تعقیب نیست و تعقیب او باید منوط به درخواست تعلیق وکیل از وکالت دادگستری از دادگاه انتظامی وکلا باشد.</p>	<p>- مصونیت وکلا</p>	
<p>رسیدگی به جرایم نیروهای مسلح منوط به طی مراحل خاصی جهت اخذ مجوزهای ویژه می‌باشد، مثل احضار فرماندهان سرتیپ به بالا لزوماً از طریق دفتر ویژه سازمان قضایی نیروهای مسلح.</p>	<p>- مصونیت نیروهای مسلح</p>	

اثر بروز جنون در مراحل مختلف فرآیند دادرسی کیفری		
نوع تصمیم قضایی	نوع جرم	زمان وقوع جرم
موجب رفع مسئولیت کیفری نمی‌باشد، هر چند با لحاظ بند (ث) ماده ۳۸ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ امکان تخفیف مجازات در مورد جرم وجود دارد.	در کلیه جرایم	۱- جنون قبل از ارتکاب جرم و ارتکاب جرم در حال افاقه
به استناد ماده ۱۴۹ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ جنون حین ارتکاب جرم با تحقق شرایط مقرر در ماده مذکور رافع مسئولیت کیفری می‌باشد و نگهداری مجنون در محل مناسب مطابق مقررات ماده ۱۵۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ صورت خواهد گرفت.	در کلیه جرایم	۲- جنون حین ارتکاب جرم
با لحاظ تبصره ۲ ماده ۱۳ ق.ا.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات تا زمان افاقه، تعقیب و دادرسی متوقف می‌شود.	در جرایم غیرحق الناسی	۳- جنون پس از ارتکاب جرم و تا پیش از صدور حکم قطعی
اگر ادله اثبات جرم به نحوی باشد که متهم مبتلا به جنون در حالت افاقه هم نمی‌توانست از خود رفع اتهام کند، در این صورت به ولی یا قیم یا سرپرست وی ابلاغ می‌شود که ظرف ۵ روز نسبت به معرفی وکیل اقدام نماید. در صورت عدم معرفی صرف‌نظر از نوع جرم و میزان مجازات آن وفق مقررات برای وی وکیل تسخیری تعیین می‌شود و دادرسی ادامه می‌یابد.	در جرایم غیرحق الناسی	
حد ساقط نمی‌شود. (تبصره ۱ ماده ۱۵۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲)	بروز جنون پس از صدور حکم قطعی در جرایم مستوجب حد؛	
قاضی اجرای مجازات با کسب نظر از پزشکی قانونی تا زمان بهبودی محکوم علیه اجرای مجازات را به تعویق می‌اندازد. (ماده ۵۰۲ ق.ا.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات)	بروز بیماری روانی پس از صدور حکم قطعی محکومیت کیفری که اجرای مجازات موجب تشدید بیماری یا تأخیر در بهبودی محکوم شود؛	۴- جنون پس از صدور حکم

<p>قاضی اجرای مجازات پس از احراز بیماری محکوم علیه و مانع بودن آن برای اعمال مجازات با ذکر دلیل، پرونده را برای تبدیل مجازات مناسب دیگر با در نظر گرفتن نوع بیماری و مجازات به مرجع صادرکننده رأی قطعی ارسال می کند. (ماده ۵۰۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات)</p>	<p>بروز بیماری روانی در محکوم علیه در جرایم مستوجب تعزیر که امیدی به بهبودی او نباشد؛</p>	
<p>تا زمان افاقه اجرای حکم به تعویق می افتد. مجازات های مالی از اموال محکوم علیه وصول می شوند. (ماده ۵۰۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات) در حبس یا بازداشت بدل از جزای نقدی محکوم علیه در بیمارستان روانی یا مکان مناسب دیگری نگهداری می شود و این ایام جزء مدت محکومیت وی محاسبه می شود. (تبصره ماده ۵۰۳ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات)</p>	<p>بروز جنون در جرایم مستوجب تعزیر پس از صدور حکم قطعی؛</p>	
<p>اگر تعویق مجازات فوریت داشته باشد، قاضی اجرای مجازات ضمن دستور توقف اجرای حکم، مجازات را به تعویق می اندازد. (تبصره ماده ۵۰۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات)</p> <p>اگر امیدی به بهبودی نباشد، قاضی اجرای مجازات پس از احراز بیماری محکوم علیه و مانع بودن آن برای اعمال مجازات با ذکر دلیل، پرونده را برای تبدیل مجازات مناسب دیگر با در نظر گرفتن نوع بیماری و مجازات به مرجع صادرکننده رأی قطعی ارسال می کند. (ماده ۵۰۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات)</p>		<p>۵- جنون حین اجرای مجازات</p>

اناطه

اناطه از موانع تعقیب دعوای عمومی محسوب می شود به نحوی که اگر در پرونده ای کیفری، احراز جرم منوط به اثبات یک امر حقوقی باشد که رسیدگی به آن از صلاحیت مرجع کیفری خارج است، مقام قضایی در امر کیفری، قرار اناطه را صادر می نماید. زیرا بدون رسیدگی به امر حقوقی، امکان تصمیم گیری در امر کیفری منتفی خواهد بود، همانند ضرب و جرح ناشی از ادعای مالکیت بر دیوار مشترکی که سند رسمی ندارد یا ادعای نفقه از سوی زوجه در حالی که علقه زوجیت موضوع تردید است یا در جرم تخریب عمدی ملکی که اختلاف در مالکیت آن بین شاکی و مشتکی عنه پدیده آمده است.

موارد امکان یا عدم امکان صدور قرار اناطه	
<p>– اختلاف در حق مالکیت باید نسبت به اموال غیرمنقول مطرح شده باشد. (اختلاف در دعوای مربوط به مالکیت اموال منقول از شمول صدور قرار اناطه مستثنی است، با لحاظ تبصره ۲ ماده ۲۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات)</p> <p>– در اختلاف مطروحه سند رسمی موجود نباشد.</p> <p>– مرجع حقوقی در مورد اختلاف مطروحه امکان رسیدگی داشته باشد، مثلاً مهلت اعتراض در مورد ثبت ملک غیر نگذشته باشد.</p>	<p>شرایط صدور قرار اناطه در دعوای مربوط به حق مالکیت در اموال غیرمنقول</p>
<p>اساساً بر افلاس و ورشکستگی، صدور قرار اناطه شمول ندارد. پس در رسیدگی به جرم ورشکستگی به تقلب و یا جرم ورشکستگی به تقصیر، صدور قرار اناطه لازم نیست، بلکه دادگاه فقط باید جهت رسیدگی و ورود به موضوع ابتدائاً احراز سوء نیت نماید.^۱</p>	<p>عدم امکان صدور قرار اناطه در افلاس و ورشکستگی</p>
<p>– در رسیدگی به جرم زنا با ادعای متهم بر وجود علقه زوجیت (ماده ۲۲۳ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲)^۲.</p> <p>– در رسیدگی به جرم ترک اتفاق با ادعای متهم بر عدم وجود علقه زوجیت.</p>	<p>موارد امکان صدور قرار اناطه در دعوای راجع به اصل نکاح و طلاق</p>

مرجع رسیدگی به اعتراض ناظر بر صدور قرار اناطه	مرجع صدور قرار اناطه
<p>باید ظرف ۳ روز به نظر دادستان برسد، در صورت تأیید دادستان، مرجع رسیدگی به اعتراض بر این قرار با تقاضای شاکی و با لحاظ مواد ۲۷۰ و ۲۷۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات، دادگاهی است که صلاحیت رسیدگی به آن اتهام را دارد.</p>	<p>قرار اناطه‌ای که توسط بازپرس صادر شود:</p>
<p>در صورتی که دادستان با قرار اناطه صادره توسط بازپرس موافق نباشد، حل اختلاف بین دادستان و بازپرس با لحاظ ماده ۲۷۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات، با دادگاهی است که صلاحیت رسیدگی به آن اتهام را دارد.</p>	<p>قرار اناطه‌ای که توسط دادگاه در مقام انجام تحقیقات مقدماتی صادر شود:</p>
<p>با لحاظ تبصره ۲ ماده ۴۲۷ و ماده ۴۳۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات، ظرف ۲۰ روز قابل اعتراض است و مرجع رسیدگی به این اعتراض با لحاظ تبصره ماده ۸۰ این قانون دادگاه تجدیدنظر استان است و البته با اعمال رأی وحدت رویه شماره ۷۶۸ مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۱ هیأت عمومی دیوانعالی کشور اگر این قرار در جرایم منافی عفت در مرحله تحقیقات مقدماتی توسط دادگاه کیفری یک صادر شده باشد، مرجع اعتراض به آن دیوانعالی کشور است.</p>	<p>قرار اناطه‌ای که توسط دادگاه در مقام رسیدگی صادر شود:</p>
<p>با لحاظ مواد ۴۲۶ و ۴۲۸ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات، مرجع رسیدگی به اعتراض حسب مورد دادگاه تجدیدنظر استان یا دیوانعالی کشور است.</p>	<p>قرار اناطه‌ای که توسط دادگاه در مقام رسیدگی صادر شود:</p>

۱. ر.ک؛ رأی اصراری شماره ۲۰۵ مورخ ۱۳۴۹/۲/۲۶

۲. ماده ۲۲۳ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲ – هرگاه متهم به زنا، مدعی زوجیت یا وطنی به شبهه باشد، ادعای وی بدون بینه یا سوگند پذیرفته می‌شود مگر آنکه خلاف آن با حجت شرعی لازم ثابت شود.

<p>با لحاظ تبصره ۲ ماده ۴۲۷ و ماده ۸۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات، مرجع رسیدگی به اعتراض دادگاه تجدیدنظر استان است.</p>	<p>قرار اناطه‌ای که رئیس دادگاه بخش با لحاظ ماده ۲۹۹ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات، در مورد جرایمی صادر کند که در صلاحیت دادگاه کیفری ۲ می‌باشند:</p>
<p>با لحاظ تبصره ۱ ماده ۲۱ و بند (الف) ماده ۲۷۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات، قابلیت اعتراض در دادگاه کیفری صالح را خواهد داشت.</p>	<p>قرار اناطه‌ای که رئیس دادگاه بخش به جانشینی بازپرس و تحت نظارت دادستان شهرستان در مورد جرایم موضوع ماده ۳۰۲ و با رعایت ماده ۳۳۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ با آخرین اصلاحات، صادر کند:</p>

اثر صدور قرار اناطه

<p>- تعقیب متهم <u>معلق</u> می‌شود. - و پرونده به صورت <u>موقت بایگانی</u> می‌شود.</p>	<p>پس از صدور قرار اناطه، تا هنگام صدور رأی قطعی از مرجع صالح؛</p>
<p>ذی نفع مکلف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ قرار اناطه به دادگاه صالح مراجعه کند و گواهی آن را ارائه دهد.</p>	
<p>مدتی که پرونده به صورت موقت بایگانی می‌شود، جزء مواعد مرورزمان تعقیب محسوب نمی‌شود.</p>	